

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

AUA ACOPIAN CENTER
for the ENVIRONMENT

ԿԱՆԱԶ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ ԷԼ. ԴԱՍԸՆԹԱՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Action implemented by:

For more info visit here:

Նախապատմություն

Շատերս համաձայն ենք, որ մեր տնտեսություններն ու կենսակերպը պետք է զարգանան ավելի կանաչ ճանապարհով:

Ի՞նչ է նշանակում կանաչ տնտեսությունը: Ի՞նչ հնարավորություններ կան կայուն զարգացումը խթանելու համար: Ի՞նչ մարտահրավերներ են սպասվում այս ճանապարհին:

Դուք արդեն կատարել եք առաջին քայլը այս ճանապարհին՝ սկսելով մտածել այս հարցերի շուրջ: ՄԱԿ-ի Գլխավոր քարտուղար Անտոնիո Գուտերեշը նշեց, որ «նրանք, ովքեր ճիշտ ժամանակին կգիտակցեն ներառական կանաչ տնտեսության հեռանկարները, առաջատար դեր կունենան 21-^{րդ} դարի տնտեսության մեջ»:

Այս անվճար էլեկտրոնային դասընթացը նախատեսված է ձեզ համար որպես կողմնացույց, որով կարող եք առաջնորդվել ներառական կանաչ

տնտեսությունների վերաբերյալ հիմնարար հարցերի պատասխաններ փնտրելիս: Դասընթացը մշակվել է Կանաչ տնտեսության ուղղությամբ գործողությունների գործընկերությունը (PAGE, ԿՏԳԳ) շրջանակներում, որը միավորում է ՄԱԿ-ի հինգ գործակալություններ՝ ՄԱԿ-ի բնապահպանական ծրագիր, Աշխատանքի միջազգային կազմակերպություն, ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագիր, ՄԱԿ-ի Արդյունաբերական զարգացման կազմակերպություն և ՄԱԿ-ի Վերապատրաստման և հետազոտությունների ինստիտուտ (UNITAR): ԿՏԳՆ-ն աշխատում է տնտեսական քաղաքականության և գործելակերպերի հիմքում դնել կայունության գաղափարը՝ 2030-ի օրակարգի առաջխաղացման նպատակով (www.un-page.org).

Թիրախային լսարան

Դասընթացը տրամադրում է հստակ, հակիրճ և արդի տեղեկատվություն յուրաքանչյուրին, ով ցանկանում է ընդհանուր պատկերացում կազմել ներառական կանաչ տնտեսությունների մասին: Դասընթացը կարող է հատուկ հետաքրքրություն ներկայացնել հետևյալ լսարանների համար.

- Նախարարությունների, գերատեսչությունների և տեղական ինքնակառավարման մարմինների պետական ծառայողներ
  - Մասնավոր հատվածի և քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների բնապահպանական ոլորտի ղեկավարներ
  - Ֆակուլտետներ, հետազոտողներ և ուսանողներ
  - Հետաքրքրված քաղաքացիներ
-

Ուսուցման նպատակները

Դասընթացը հնարավորություն է տալիս սովորողներին ծանոթանալ ներառական կանաչ տնտեսության գաղափարին և հիմնական հասկացություններին: Այն դիտարկում է հնարավորությունները, մարտահրավերները գլոբալ և ազգային մակարդակներում՝ ցածր ածխածնային, ռեսուրսների արդյունավետ և սոցիալապես ներառական զարգացման հասնելու համար:

Դասընթացն ավարտելուց հետո մասնակիցները կկարողանան.

- Նկարագրել ներառական կանաչ տնտեսության իրագործման հիմքում ընկած գաղափարը և հիմնական հասկացությունները և տարբերությունը ավանդական գործելաոճերի համեմատ
- Բացահայտել ազգային տնտեսությունների կանաչ անցման հնարավորությունները
- Բնութագրել առանցքային ոլորտների հիմնական հնարավորություններն ու մարտահրավերները
- Ներկայացնել ազգային ռազմավարության և ներառական կանաչ տնտեսության առաջխաղացման պլանավորման օրինակներ
- Տարբերակել ներառական կանաչ տնտեսությանն աջակցող միջազգային շրջանակներն ու նախաձեռնությունները

Մեթոդաբանություն և ձևաչափ

Դասընթացը կազմակերպված է ինքնավար կերպով և առանց դասընթացի մոդերատորի: Այն բաժանված է հինգ մոդուլի, որոնք կօգնեն հասնել ուսուցման նպատակներին: Մոդուլներն առանձին են:

Թեև առաջարկվում է մոդուլների կատարման հաջորդականություն, սակայն մասնակիցները կարող են ըստ իրենց նախընտրության ընտրել մոդուլների հերթականությունը: Դասընթացի ողջ ընթացքում մասնակիցներին կառաջարկվեն հղումներ և հրապարակումներ ներառական կանաչ տնտեսության վերաբերյալ, եթե ցանկություն կա ավելի խորը ուսումնասիրելու տվյալ թեման: Բառարանը պարունակում է համապատասխան հասկացությունների և տեխնիկական տերմինների սահմանումներ:

Յուրաքանչյուր մոդուլում ներկայացված է ինտերակտիվ դաս, տեսանյութ և հարցաշար:

Ինտերակտիվ դասերը ծառայում են մոդուլի ուսուցման նպատակների իրագործմանը, բովանդակում են շուրջ 30 սլայդ, որոնք համալրված են դեպքերի ուսումնասիրություններով, տեսանյութերով, արտաքին հղումներով և վարժություններով: Դասերը ամբողջությամբ ավարտելու համար կպահանջվի մոտավորապես 1 ժամ:

Տեսանյութերը մասնակիցներին հրավիրում են «ուղևորություն» կատարել՝ երկու լավ ընկերների ընկերակցությամբ: Այս ընկերները կպատմեն տնտեսական, սոցիալական և բնապահպանական տարբեր իրադրությունների մասին, որոնց պատահում են առօրյա կյանքում, ինչպես նաև կներկայացնեն կանաչ տնտեսության հասկացություններն ու կիրառությունները, որոնք քննարկվում են մոդուլներում: Մաքադաքականություն մշակողներ կամ դասախոսներ չեն, սակայն իրապես հետաքրքրված են հասկանալու, թե ինչպես կարելի է հասնել տնտեսության ավելի ռեսուրսարդյունավետ, արդարացի և ցածր ածխածնային վերափոխման:

Հարցաշարերը օգնում են գնահատել յուրաքանչյուր մոդուլի ուսուցման նպատակների իրագործումը: Դրանք կարող եք կատարել ցանկացած ժամանակ: Յուրաքանչյուր հարցաշարի համար տրվում է առավելագույնը երեք հնարավոր փորձ: Հինգ մոդուլի հարցաշարերից յուրաքանչյուրը առնվազն 70% -ով անցնելուց հետո, մասնակիցը

կարող է դասընթացի գլխավոր էջից ներբեռնել ավարտական սերտիֆիկատ:

Մասնակիցներին կառաջարկվի հետադարձ կապի միջոցով կարծիք հայտնել դասընթացի վերաբերյալ՝ լրացնելով հարցաթերթիկ:

Սերտիֆիկացում

Ավարտական սերտիֆիկատ ստանալու համար պետք է անցնել բոլոր հինգ մոդուլները և հաջող արդյունքներով ավարտել բոլոր համապատասխան հարցաշարերը:

Դասընթացի կառուցվածքը և բովանդակությունը

Դասընթացը կառուցված է հինգ մոդուլից.

- Ներկա իրավիճակի մասին պատկերացում.** Ներառական կանաչ տնտեսությունը զարգացնելու գաղափարական հիմքը
  - Գործիքակազմի նիտարկում.** Կառուցվածքային փոփոխությունների համար պայմանների ստեղծումը
  - Դեպի ուր ենք գնում.** Բարձր «կանաչ» ներուժ ունեցող առանցքային ոլորտներ
  - Ուղու ձևավորում.** Կանաչ տնտեսության քաղաքականության նպատակների իրագործման ռազմավարություն և պլանավորում
  - Նպաստավոր միջավայր.** Ներառական կանաչ տնտեսություններին աջակցող միջազգային շրջանակներ և նախաձեռնություններ
-

Մոդուլ 1.

Ներկա իրավիճակի մասին պատկերացում. Ներառական կանաչ տնտեսությունը զարգացնելու գաղափարական հիմքը

Ուսուցման նպատակները

Մոդուլն ավարտելուց հետո մասնակիցները կկարողանան.

- Դատողություններ անել այն մասին, թե ինչպես տնտեսական քաղաքականությունը կարող է խթանել տնտեսական աճը՝ միաժամանակ բարելավելով շրջակա միջավայրի և սոցիալական պայմանները
- Նկարագրել ներառական կանաչ տնտեսությունների զարգացման հիմնավորումը
- Պատկերացնել ներառական կանաչ տնտեսության գաղափարի և 2030 օրակարգի կապը

Բաժիններ

1. Վերանայել տնտեսական պարադիգմը
  2. Կանաչ անցում կատարելու հիմնավորումը
  3. 2030 օրակարգը և ինչպես են ներառական կանաչ տնտեսությունները նպաստում դրան
-

Մոդուլ 2.

Գործիքակազմի դիտարկում. Կառուցվածքային փոփոխությունների համար պայմանների ստեղծումը

Ուսուցման նպատակները

Մոդուլն ավարտելուց հետո մասնակիցները կկարողանան.

- Տարբերակել ներառական կանաչ տնտեսությունները խթանող համապատասխան քաղաքականության գործիքները
- Բացատրել մասնավոր ֆինանսների կարևորությունը ներառական կանաչ տնտեսությունների իրագործման համար
- Նշել, թե ինչպես կարողությունների զարգացումը կարող է աջակցել կանաչ անցմանը

Բաժիններ

- Ավելի խելացի պետական ֆինանսավորման խթանում
  - Հզոր կանոնակարգային շրջանակների ձևավորում
  - Միջազգային կարգավորող մեխանիզմներ
  - Մասնավոր ֆինանսական ռեսուրսների հավաքագրում
  - Փոփոխության մասնակիցների համար նպաստավոր պայմանների ստեղծում կարողությունների զարգացման միջոցով
-

Մոդուլ 3.

Դեպի ուր ենք գնում. Բարձր «կանաչ» ներուժ ունեցող առանցքային ոլորտներ

Ուսուցման նպատակները

Մոդուլն ավարտելուց հետո մասնակիցները կկարողանան.

- Բացահայտել բարձր «Կանաչ» ներուժ ունեցող առանցքային ոլորտները
- Նշել առանցքային ոլորտների կանաչ անցման հիմնական հնարավորություններն ու մարտահրավերները
- Նախանշել կանաչ անցման համար կարևոր միջամտության տարբերակները

Բաժիններ

1. Կայուն զարգացման ազգային համատեքստ
  2. Ներդրումներ բնական կապիտալում
  3. Ներդրումներ կառուցված կապիտալում
-

Մոդուլ 4.

Ուղու ձևավորում. Կանաչ տնտեսության քաղաքականության նպատակների իրագործման ռազմավարություն և պլանավորում

Ուսուցման նպատակները

Մոդուլն ավարտելուց հետո մասնակիցները կկարողանան.

- Պատկերացնել տարբեր շահագրգիռ կողմերի դերը կանաչ անցման գործընթացում
- Բացահայտել մասնակցային գործընթացի ապահովման մոտեցումները
- Ներկայացնել ազգային ռազմավարության և պլանավորման օրինակներ

Բաժիններ

1. Շահագրգիռ կողմերի ներգրավումը կանաչ անցման գործընթացում
  2. Էկոլոգիական նկատառումների ինտեգրումը զարգացման պլանավորման գործընթացում
-

Մոդուլ 5.

Նպաստավոր միջավայր. Ներառական կանաչ տնտեսություններին աջակցող միջազգային շրջանակներ և նախաձեռնություններ

Ուսուցման նպատակները

Մոդուլն ավարտելուց հետո մասնակիցները կկարողանան.

- Նկարագրել միջազգային կարևոր շրջանակները, որոնք օգնում են առաջնորդել գործողությունները դեպի ներառական կանաչ տնտեսություններ
- Պատկերացում կազմել զարգացման ֆինանսավորման հաստատությունների կողմից կանաչ տնտեսության նպատակով ձեռնարկվող միջոցների վերաբերյալ
- Բնութագրել աջակցության նախաձեռնությունները գլոբալ և տարածաշրջանային մակարդակում

Բաժիններ

1. Կանաչ անցման ուղեցույց հանդիսացող միջազգային շրջանակներ
  2. Զարգացման ֆինանսավորում ներառական կանաչ տնտեսության համար
  3. Ներառական կանաչ տնտեսության նախաձեռնություններ աշխարհի տարբեր երկրներում
-